

Vergaderjaar 2015–2016

34 350 XII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (XII) voor het jaar 2015 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2015 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer	2
2. Het beleid	3
2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangsten mutaties	3
2.2 De beleidsartikelen	5
2.3 De niet-beleidsartikelen	22
2.4 De agentschappen	24

1. Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

- In de artikelgewijze toelichting wordt in de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» aangegeven welke mutaties al in de Ontwerpbegroting 2016 (Miljoenennota) hebben gestaan. Hierdoor wordt inzichtelijk welke informatie nieuw is voor uw Kamer en welke informatie mogelijk al betrokken is bij eerdere debatten of feitelijke vragen. Daarnaast kan gemakkelijker worden nagaan welke meerjarige consequenties een mutatie heeft; meerjarige consequenties staan immers wel in de begroting (waarnaar wordt verwezen), maar niet in de 2e suppletoire begroting (die alleen over mutaties van het lopende jaar gaat).
- De tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» geeft in afwijking van de Rijksbegrotingsvoorschriften een overzicht van mutaties die eerder het jaar zijn geaccordeerd (in plaats van standen), zodat de Kamer gemakkelijker kan zien in hoeverre de middelen van een artikel reeds eerder dat jaar zijn gewijzigd.
- Naar aanleiding van de aanbeveling uit het rapport van de Tijdelijke commissie onderhoud en innovatie spoor (Kamerstukken II, 2011/2012, 32 707, nr. 9, blz. 22) wordt de volgende normering gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties. Dit houdt in dat artikelonderdelen en projecten, waarbij het verschil kleiner is dan de aangegeven norm niet worden toegelicht (tenzij beleidsmatig toch relevant). Vanaf het begrotingsjaar 2016 zal worden gewerkt met een rijksbrede uniforme normering (zie Kamerstukken II, 2014/2015, 31 865, nr. 69).

Begrotingsbedrag	Vershil
< € 4,5 miljoen	> 50%
€ 4,5 – € 22,5 miljoen	> € 2,5 miljoen
> € 22,5 miljoen	> 10%
> € 50 miljoen	> € 5 miljoen

Opbouw

Dit wetsvoorstel is als volgt opgebouwd:

1. In de begroting(wet)staat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2015 voor de begroting van Infrastructuur en Milieu (XII) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld bij deze Tweede suppletoire begroting.
2. In het overzicht in paragraaf 2.1 zijn de belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties opgenomen die leiden tot wijziging van de begroting. Deze worden in deze paragraaf financieel en inhoudelijk

toegelicht. Hiermee wordt de begroting op hoofdlijnen beschreven van dit wetsvoorstel.

3. In de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2 beleidsartikelen en paragraaf 2.3 niet-beleidsartikelen) zijn in de tabellen budgettaire gevolgen van beleid de mutaties in de Tweede suppletoire begroting uitgesplitst in miljoenennota- en najaarsnotamutaties. De miljoenennotamutaties zijn reeds in de, aan uw Kamer voorgelegde, Ontwerp-begroting 2016 (Kamerstukken II, 2015/2016, 34 300 XII, nr. 2) toegelicht. Additioneel ten opzichte van voorgaande jaren is dat de uitgavenmutaties in de artikelgewijze toelichting worden toegelicht. Dit doe ik op artikelonderdeelniveau en rekening houdend met de normering zoals eerder met uw Kamer is gedeeld of zodra deze beleidsmatig relevant zijn. De verdiepingsbijlage is hiermee komen te vervallen.
4. In de paragraaf agentschappen (zie paragraaf 2.4) staan de aanpassingen in de exploitatie- en kasstroomoverzichten van de agentschappen.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangsten mutaties

Suppletoire mutaties 2015 (2e suppletoire begroting) (in € mln.)

	Artikel	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerp-begroting		9.235,5	241,2
Stand vastgestelde begroting 2015		9.235,5	241,2
Stand 1e suppletoire begroting 2015		8.953,5	265,8
– Mutaties Miljoenennota 2016 (uitkomst 2015)		– 198,0	6,1
– Belangrijkste mutaties 2e suppletoire begroting			
1. CAO loonakkoord			
– Hoofdstuk XII	div.	3,6	
– Infrastructuurfonds	26	5,0	
– Deltafonds	26	1,1	
– Aandeel IenM	98	– 1,7	
– Aandeel Financiën	99	– 8,0	
– Aandeel Financiën (kasschuif)	99	– 1,9	
2. Caribisch Nederland	13	– 5,7	
3. Decentralisatie Bodemsanering PF/GF	13	– 14,7	
4. GSM-R interferentie	16	– 9,0	
5. Geluidsisolatie Schiphol (GIS)	17	– 3,5	
6. Rijksvastgoedbedrijf tariefsverlaging	98	– 12,7	12,7
– KNMI	23	0,7	
– ILT	24	0,8	
– RWS	26	7,6	
– Bestuurskern	98	2,9	
– Bestuurskern (SSC-ICT)	98	0,7	
7. Intelligente Transport Systemen (ITS)	14	3,3	
	26	– 3,3	
8. ANVS	div.	– 3,2	1,5
9. HGIS	div.	– 1,2	
10. Diversen	div.	3,0	0,8
Stand 2e suppletoire begroting		8.719,3	286,9

Toelichting

1. CAO loonakkoord

Tussen Minister Blok voor Wonen en Rijksdienst en de vertegenwoordigers van de vakbonden, is een CAO-akkoord gesloten voor rijksambtenaren. Onderdeel hiervan is een eenmalige uitkering van € 500 bruto in

2015. Voor lenM betreft dit € 11,6 miljoen om uitvoering te geven aan dit loonakkoord. Hiervan wordt € 1,7 miljoen binnen de lenM begroting zelf gereserveerd en wordt er € 9,8 miljoen overgeboekt vanuit het Ministerie van Financiën naar lenM. Daarnaast wordt er € 1,9 miljoen doorgeschoven naar 2016, omdat een deel van de aan de uitkering gekoppelde pensioenlasten van het loonakkoord in 2016 blijkt te vallen. De verdeling van de eenmalige uitkering binnen lenM loopt via Hoofdstuk XII artikel 99 Nominaal en onvoorzien en wordt bij Tweede supplettoire begroting verdeeld over Hoofdstuk XII (€ 3,6 miljoen), het Infrastructuurfonds (€ 5,0 miljoen) en het Deltafonds (€ 1,1 miljoen).

2. Caribisch Nederland (drinkwaterkwaliteit en -kwantiteit)

In het kader van de drink- en afvalwatervoorzieningen in Caribisch Nederland doet lenM een bijdrage van € 4,9 miljoen in 2015 aan het BES-fonds. Daarnaast wordt de lenM bijdrage aan de afbouw van de rioolwaterzuiveringsinstallatie op Bonaire van € 0,8 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties), dat een zelfde aandeel financiert.

3. Decentralisatie Bodemsanering Provincie- en Gemeentefonds

In het kader van het meerjarenprogramma Bodem wordt € 14,7 miljoen gedecentraliseerd naar het Gemeente- en Provinciefonds. Het betreft de rijksbijdrage aan het knelpunt Rotterdam Havengebied, de bodemsanering van het Thermphos-terrein in Zeeland, de aanpak asbest in het Gijmink in Overijssel, de aanpak van IBC-locaties in Utrecht, het Amsterdamse gasfabriekenprogramma en de Volgermeerpolder.

4. GSM-R Interferentie en klimaat

Binnen de subsidieregeling Beheersing GSM-R interferentie is € 9,0 miljoen minder uitgegeven dan geraamd. Deze subsidie komt tegemoet in de kosten die spoorvervoerders moeten maken voor het vervangen van bestaande radioapparatuur in spoorvoertuigen.

5. Geluidsisolatie Schiphol (GIS)

Bij het Project Geluidsisolatie Schiphol (GIS) is er sprake van € 3,5 miljoen lagere uitgaven. Dit wordt met name veroorzaakt door een lager aantal ingediende claims bij het Schadeschap Schiphol dan verwacht en een lagere realisatie op het project Aankoop en sloop van woningen binnen de veiligheid- en geluidsliepzones zoals vastgesteld in het Luchthavenindefiningbesluit Schiphol.

6. Teruggave Rijksvastgoedbedrijf

Door een teruggave van het Rijksvastgoedbedrijf als gevolg van een tariefsverlaging, zijn er hogere ontvangsten op artikel 98 Apparaat van het kerndepartement. Van de totale teruggave door het Rijksvastgoedbedrijf van € 12,7 miljoen, heeft € 0,7 miljoen betrekking op de huisvestingskosten van het KNMI, € 0,8 miljoen op ILT, € 7,6 miljoen op RWS en € 3,6 miljoen op de Bestuurskern waarvan € 0,7 miljoen wordt verrekend met BZK in verband met onderhuur door Rijksbrede SSO SSC-ICT.

7. Intelligente Transport Systemen (ITS)

Ten behoeve van het Beter Benutten project Intelligente Transport Systemen (ITS) wordt voor het jaar 2015 € 3,2 miljoen kasbudget overgeboekt van het Infrastructuurfonds artikel 12 Hoofdwegennet naar Hoofdstuk XII artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid.

8. Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)

Er is sprake van een onderschrijving op de budgetten van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) op artikel 98 Apparaat van het kerndepartement en artikel 97 Algemeen departement, als gevolg van vertraging met het invullen van openstaande vacatures op een toegestane capaciteitsuitbreiding van de ANVS. Daarnaast zijn er ontvangsten van € 1,5 miljoen in het kader van de Kernenergiewet.

9. Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS)

Bij 1^e suppletoire 2015 heeft Buitenlandse Zaken vanuit de HGIS middelen, lenM gecompenseerd voor de afhandeling van een in Panama aangespannen arbitragezaak over het wel of niet moeten afnemen van emissierechten uit het CDM-waterkrachtproject Xacbal/Panama. De afwikkeling hiervan valt € 1,2 miljoen lager uit dan geraamd. lenM boekt vanuit artikel 19 Klimaat het overschot terug naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken ten behoeve van HGIS.

2.2 De beleidsartikelen

In de tabellen budgettaire gevolgen van beleid zijn de mutaties in de 2e suppletoire begroting uitgesplitst in miljoenennota- en najaarsnotamutaties. De miljoenennotamutaties zijn reeds in de, aan uw Kamer voorgelegde, Ontwerpbegroting 2016 (Kamerstukken II, 2015/2016, 34 300 XII, nr. 2) toegelicht. De najaarsnotamutaties worden onder de tabellen op het niveau van het artikelonderdeel toegelicht. Dit rekening houdend met de normering zoals eerder met uw Kamer is gedeeld.

Artikel 11 Waterkwantiteit

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

11	Waterkwantiteit	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		30.634	0	4.994	- 1.327	380	- 947	34.681
Uitgaven:		37.847	0	- 1.300	- 1.164	- 40	- 1.204	35.343
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>83%</i>						100%
11.01	Algemeen waterbeleid	32.903	0	-1.766	-839	210	-629	30.508
11.01.01	Opdrachten	3.354	0	- 1.005	609	- 144	465	2.814
11.01.02	Subsidies	9.506	0	- 878	0	125	125	8.753
	- <i>Partners voor Water (HGIS)</i>	<i>9.506</i>	<i>0</i>	<i>- 878</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>8.628</i>
	- <i>Overige subsidies</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>125</i>	<i>125</i>	<i>125</i>
11.01.03	Bijdrage aan agentschappen	18.005	0	120	- 185	229	44	18.169
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	<i>17.605</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>- 186</i>	<i>224</i>	<i>38</i>	<i>17.643</i>
	- <i>waarvan bijdrage aan KNMI</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>120</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>526</i>
11.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	2.038	0	- 3	- 1.263	0	- 1.263	772
11.02	Waterveiligheid	2.516	0	386	75	-69	6	2.908
11.02.01	Opdrachten	2.516	0	386	75	- 69	6	2.908

11	Waterkwantiteit	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
11.03	Grote oppervlaktewateren	2.428	0	80	-400	-181	-581	1.927
11.03.01	Opdrachten	2.107	0	1	0	-181	-181	1.927
11.03.05	Bijdrage aan internationale organisaties	321	0	79	-400	0	-400	0
	Ontvangsten	23.800	0	0	0	0	0	23.800

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 12 Waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

12	Waterkwaliteit	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
	Verplichtingen	4.564	0	-88	-33	150	117	4.593
	Uitgaven:	6.225	0	-660	590	30	620	6.185
	<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	<i>78%</i>						<i>87%</i>
12.01	Waterkwaliteit	6.225	0	-660	590	30	620	6.185
12.01.01	Opdrachten	4.012	0	199	153	-30	123	4.334
12.01.02	Subsidies	262	0	-122	148	-14	134	274
12.01.03	Bijdrage aan agentschappen – waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0	0
	<i>* Verbeterprogramma</i>							
	<i>Waterkwaliteit rijkswateren</i>	0	0	0	0	0	0	0
	<i>* Natuurcompensatie Perkpolder</i>	0	0	0	0	0	0	0
	<i>* Natuurlijker Markermeer/IJ'meer</i>	0	0	0	0	0	0	0
	<i>* Verruiming vaargeul Westerschelde</i>	0	0	0	0	0	0	0
12.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	404	0	0	93	74	167	571
12.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.547	0	-737	196	0	196	1.006
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 13 Ruimtelijke ontwikkeling

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

13	Ruimtelijke ontwikkeling	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		172.802	- 500	- 79.739	12.792	- 8.634	4.158	96.721
Uitgaven:		194.736	- 500	- 81.116	13.394	- 14.404	- 1.010	112.110
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		79%						100%
13.01	Ruimtelijk instrumentarium	11.712	-126	914	-699	1.313	614	13.114
13.01.01	Opdrachten	6.206	- 126	456	- 1.837	325	- 1.512	5.024
	- <i>Wabo</i>	2.998	- 126	- 497	- 2.039	- 34	- 2.073	302
	- <i>Architectonisch beleid</i>	1.522	0	40	0	50	50	1.612
	- <i>Overige opdrachten</i>	1.686	0	913	202	309	511	3.110
13.01.02	Subsidies	3.506	0	246	0	640	640	4.392
13.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.200	0	0	888	348	1.236	2.436
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	1.200	0	0	888	348	1.236	2.436
13.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	800	0	212	250	0	250	1.262
13.02	Geo-informatie	42.967	0	2.815	2.795	1.526	4.321	50.103
13.02.01	Opdrachten	2.173	0	150	1.227	- 584	643	2.966
13.02.02	Subsidies	12.532	0	0	0	0	0	12.532
	- <i>Basisregistraties</i>	12.532	0	0	0	0	0	12.532
13.02.06	Bijdrage aan ZBO en RWT	28.262	0	2.665	1.568	2.110	3.678	34.605
	- <i>Kadaster</i>	28.262	0	2.665	1.568	2.110	3.678	34.605
13.03	Gebiedsontwikkeling	3.828	0	-768	277	-5	272	3.332
13.03.01	Opdrachten	1.219	0	- 195	- 141	5	- 136	888
13.03.02	Subsidies	60	0	0	90	- 10	80	140
13.03.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	0	0
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	0	0	0	0	0	0	0
13.03.04	Bijdrage aan medeoverheden	2.549	0	- 573	328	0	328	2.304
	- <i>Projecten BIRK</i>	2.549	0	- 573	328	0	328	2.304
	- <i>Projecten Nota Ruimte</i>	0	0	0	0	0	0	0
	- <i>Projecten Bestaand Rotterdam Gebied</i>	0	0	0	0	0	0	0
13.04	Ruimtegebruik bodem	128.967	-374	-83.888	3.229	-15.363	-12.134	32.571
13.04.01	Opdrachten	3.505	0	- 693	602	- 1.475	- 873	1.939
13.04.02	Subsidies	16.538	0	- 71	- 80	1.316	1.236	17.703
	- <i>Bedrijvenregeling</i>	10.000	0	- 521	0	1.316	1.316	10.795
	- <i>Bodemsanering NS</i>	4.538	0	0	0	0	0	4.538
	- <i>Overige subsidies</i>	2.000	0	450	- 80	0	- 80	2.370
13.04.03	Bijdrage aan agentschappen	6.750	0	0	1.897	62	1.959	8.709
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	6.750	0	0	1.897	62	1.959	8.709
13.04.04	Bijdrage aan medeoverheden	99.854	- 374	- 83.124	810	- 15.266	- 14.456	1.900
	- <i>Meerjarenprogramma Bodem</i>	99.054	- 374	- 83.338	- 12.000	- 14.072	- 26.072	1.900
	- <i>Programma Gebiedsgericht instrumentarium</i>	800	0	214	180	- 1.194	- 1.014	0
13.04.07	Bekostiging	2.320	0	0	0	0	0	2.320
	- <i>Uitvoering klimaatadaptie</i>	2.320	0	0	0	0	0	2.320
13.05	Eenvoudig Beter	7.262	0	-189	7.792	-1.875	5.917	12.990
13.05.01	Opdrachten	6.949	0	- 189	- 1.019	- 1.143	- 2.162	4.598
	- <i>Eenvoudig beter</i>	3.949	0	- 60	- 888	886	- 2	3.887
	- <i>OLO 3</i>	3.000	0	- 129	- 131	- 2.029	- 2.160	711
13.05.03	Bijdrage aan agentschappen	313	0	0	8.811	- 732	8.079	8.392
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	313	0	0	8.811	- 732	8.079	8.392
Ontvangsten		934	0	2.890	0	1.105	1.105	4.929

Verplichtingen

De lagere verplichtingen bij Najaarsnota worden met name verklaard door overboekingen naar het Gemeente- en Provinciefonds in het kader van het Meerjarenprogramma Bodem. Daarnaast betreft het de overboeking naar het BES-fonds en Hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties voor het op orde brengen van waterkwantiteit- en kwaliteit en afvalwater in Caribisch

Nederland, zie ook de toelichtingen bij artikelonderdeel 13.04 Ruimtegebruik bodem.

13.01 Ruimtelijk instrumentarium

Duurzame Dynamiek in de Delta

De hogere uitgaven in 2015 worden grotendeels veroorzaakt door een nabetaling van de subsidie voor Duurzame Dynamiek in de Delta.

Provia

Daarnaast zijn er meer uitgaven met betrekking tot de voorbereiding van de Provia conferentie in 2016. Tot slot zijn er eveneens hogere uitgaven als gevolg van hogere kosten met betrekking tot de actuele 2015 release van het ICT systeem ter ondersteuning van het Omgevingsloket Online.

13.02 Geo-informatie

Basisregistraties

De hogere uitgaven in 2015 worden veroorzaakt door een groter aantal aanvragen voor compensatie. Meer gemeenten dan voorzien hebben een compensatie aangevraagd voor inspecties in het kader van de wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen.

13.04 Ruimtegebruik bodem

Bedrijvenregeling

Op grond van de Bedrijvenregeling worden subsidies toegekend voor bodemsanering. In 2015 zijn in dat kader meer aanvragen ontvangen dan begroot, waardoor een ophoging van het budget in 2015 noodzakelijk is. Het totaal beschikbare meerjarenbudget voor de Bedrijvenregeling wordt niet opgehoogd. De verhoging van het beschikbare bedrag bij Najaarsnota wordt veroorzaakt door het actualiseren van de budgetten ten behoeve van de Bedrijvenregeling.

Overboeking Gemeente- en Provinciefonds (Meerjarenprogramma Bodem)

In het kader van het Meerjarenprogramma Bodem worden er middelen gedecentraliseerd naar het Gemeente- en Provinciefonds. Het betreft de rijksbijdrage aan het knelpunt Rotterdam Havengebied, de bodemsanering van het Thermphos-terrein in Zeeland, de aanpak asbest in het Gijmink in Overijssel, de aanpak van IBC-locaties in Utrecht, het Amsterdamse gasfabriekenprogramma en de Volgermeerpolder.

Caribisch Nederland (drinkwaterkwaliteit en -kwantiteit)

De uitgaven hebben met name te maken met het op orde brengen van de drinkwaterkwaliteit en kwantiteit op Saba. Hiervoor wordt € 1,1 miljoen overgeboekt naar het BES-fonds. Daarnaast wordt € 3,9 miljoen overgeboekt naar het BES-fonds en € 0,8 miljoen naar Hoofdstuk IV Koninkrijksrelaties. Deze mutaties worden gesaldeerd binnen de lenM begroting.

In de bouw van het ondersteunende ICT systeem voor het nieuwe Omgevingsloket Online is een kleine vertraging opgetreden. Hierdoor zal fase B van de bouw begin 2016 aanvangen. Hierdoor blijft er budget in 2015 onbenut.

Ontvangsten

Bij de eindafrekening van de subsidieregeling Mooi Nederland is gebleken dat de werkelijk gemaakte kosten van een aantal projecten lager zijn dan de uitgekeerde voorschotten. Daarop is het verschil terugggevorderd wat heeft geleid tot deze hogere ontvangsten.

Artikel 14 Wegen en verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletore begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

14	Wegen en verkeersveiligheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting	Mutaties 2e suppletore begroting:		Mutaties 2e suppletore begroting	Stand 2e suppletore begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		30.322	0	2.220	3.900	5.730	9.630	42.172
Uitgaven:		32.043	0	1.095	3.900	3.028	6.928	40.066
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		<i>68%</i>						<i>100%</i>
14.01	Netwerk	15.029	0	1.201	2.086	3.224	5.310	21.540
14.01.01	Opdrachten	10.303	0	1.456	2.024	3.197	5.221	16.980
	– <i>Beter Benutten</i>	5.180	0	1.662	– 153	3.387	3.234	10.076
	– <i>Overige opdrachten</i>	5.123	0	– 206	2.177	– 190	1.987	1.245
14.01.02	Subsidies	2.166	0	– 988	53	0	53	1.231
14.01.03	Bijdrage aan agentschappen	2.560	0	733	9	27	36	3.329
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.560	0	733	9	27	36	3.329
14.02	Veiligheid	17.014	0	– 106	1.814	– 196	1.618	18.526
14.02.01	Opdrachten	5.313	0	– 106	1.786	– 230	1.556	6.763
14.02.02	Subsidies	11.313	0	0	27	0	27	11.340
	– <i>VVN</i>	3.651	0	0	9	– 30	– 21	3.630
	– <i>SWOV</i>	3.949	0	– 100	109	– 226	– 117	3.732
	– <i>Overige subsidies</i>	3.713	0	100	– 91	256	165	3.978
14.02.03	Bijdrage aan agentschappen	388	0	0	1	4	5	393
	– <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	388	0	0	1	4	5	393
14.02.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	30	30	30
	Ontvangsten	6.782	0	– 398	478	0	478	6.862

Verplichtingen

De verhoging van het beschikbare bedrag verplichtingen bij Najaarsnota wordt voornamelijk veroorzaakt door het actualiseren van de relevante budgetten ten behoeve van het programma Beter Benutten voor Intelligente Transport Systemen (ITS). Er wordt in totaal € 4,5 miljoen verplichtingenbudget overgeheveld vanuit het Infrastructuurfonds. Hiervan is € 3,2 miljoen voor 2015 en € 1,3 miljoen voor 2016. De totale verplichting wordt in het jaar 2015 alvast aangegaan.

De overige ruimte van € 1,2 miljoen in het verplichtingenbudget op dit artikel wordt verklaard door een herschikking in het verplichtingenbudget om de balans tussen kas en verplichtingen te herstellen.

14.01 Netwerk

Beter Benutten – ITS

De hogere uitgaven in 2015 worden met name verklaard door een overboeking van € 3,2 miljoen vanuit het Infrastructuurfonds naar Hoofdstuk XII voor het programma Beter Benutten. Deze middelen wordt ingezet ten behoeve van het project ITS (Intelligente Transport Systemen). Het project is gericht op de beschikbaarheid en het bij elkaar brengen van reis-, route-, en verkeersinformatie om de reiziger en vervoerder te helpen bij de keuze, planning en het vlotte verloop van de reis. Voor een correcte verantwoording worden deze beleidsuitgaven verantwoord op Hoofdstuk XII en niet op het Infrastructuurfonds.

14.02 Veiligheid

Bijdrage aan internationale organisaties t.b.v. NCAP

Dit betreft een bijdrage van € 0,3 miljoen aan het NCAP (New Car Assessment Programme). Het NCAP is een onafhankelijk test- en kennisinstituut op het gebied van autoveiligheid in Europees verband.

Artikel 15 OV-keten

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

15	OV-keten	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		6.021	500	- 1.304	- 403	- 106	- 509	4.708
Uitgaven:		6.021	500	- 41	- 760	- 106	- 866	5.614
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		70%						90%
15.01 OV-keten		6.021	500	- 41	- 760	- 106	- 866	5.614
15.01.01	Opdrachten	4.268	500	- 376	- 557	- 113	- 670	3.722
15.01.02	Subsidies	758	0	335	0	0	0	1.093
15.01.03	Bijdrage aan agentschappen – waarvan bijdrage aan RWS	995	0	0	- 203	7	- 196	799
		995	0	0	- 203	7	- 196	799
Ontvangsten		0	0	122	- 122	0	- 122	0

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 16 Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

16	Spoor	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		19.709	0	18.401	15.540	- 1.750	13.790	51.900
Uitgaven:		28.785	0	10.090	- 2.347	- 10.750	- 13.097	25.778
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		98%						100%

16	Spoor	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
16.01	Spoor	28.785	0	10.090	- 2.347	- 10.750	- 13.097	25.778
16.01.01	Opdrachten	2.339	0	10.054	2.282	- 1.970	312	12.705
	- ERTMS	0	0	10.101	514	0	514	10.615
	- Overige opdrachten	2.339	0	- 47	1.768	- 1.970	- 202	2.090
16.01.02	Subsidies	26.346	0	92	- 4.629	- 8.908	- 13.537	12.901
	- GSM-R	15.000	0	0	- 4.500	- 9.000	- 13.500	1.500
	- Subsidie bodemsanering NS percelen	9.076	0	0	0	0	0	9.076
	- Overige subsidies	2.270	0	92	- 129	92	- 37	2.325
16.01.03	Bijdrage aan agentschappen	0	0	44	0	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	44	0	0	0	44
	- waarvan bijdrage aan RWS	0	0	0	0	0	0	0
16.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	100	0	- 100	0	128	128	128
	Ontvangsten	0	0	135	- 135	0	- 135	0

Verplichtingen

De verlaging van € 1,8 miljoen op het verplichtingenbudget wordt voornamelijk veroorzaakt door een overheveling van € 1,4 miljoen naar EZ ten behoeve van Autoriteit Consument en Markt (ACM). Daarnaast zijn er geringe lagere uitgaven op opdrachten Spoor (€ 0,4 miljoen), zie toelichting bij artikelonderdeel 16.01 Spoor.

16.01 Spoor

Overboeking naar EZ ten behoeve van de ACM

De verlaging van het opdrachtenbudget op Spoor wordt voor € 1,4 miljoen veroorzaakt door een budgetoverheveling naar het Ministerie van Economische Zaken ten behoeve van de toezichtstaken die de ACM uitvoert. De ACM vervult toezichtstaken in het kader van de Spoorwegwet.

GSM-R

Binnen de subsidieregeling *Beheersing GSM-R interferentie* is € 9,0 miljoen minder uitgegeven dan geraamd. Deze subsidie komt tegemoet in de kosten die spoorvervoerders moeten maken voor het vervangen van bestaande radioapparatuur in spoorvoertuigen.

Bijdrage aan internationale organisaties ten behoeve van OTIF

Er wordt een periodieke bijdrage geleverd aan het OTIF (Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail). Het OTIF streeft via internationale wetgeving naar technische harmonisatie van het treinverkeer op het gebied van veiligheid en infrastructuur.

Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

17	Luchtvaart	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		20.617	0	- 698	3.651	- 2.475	1.176	21.095
Uitgaven:		23.759	0	- 639	3.651	- 3.641	10	23.130
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		82%						100%
17.01	Luchtvaart	23.759	0	- 639	3.651	- 3.641	10	23.130
17.01.01	Opdrachten	10.229	0	- 864	1.614	- 3.671	- 2.057	7.308
	- <i>Opdrachten GIS</i>	5.001	0	0	0	- 3.455	- 3.455	1.546
	- <i>Leefbaarheidsfonds</i>	0	0	0	0	0	0	0
	- <i>Overige opdrachten</i>	5.228	0	- 864	1.614	- 216	1.398	5.762
17.01.02	Subsidies	452	0	215	1.996	- 89	1.907	2.574
17.01.03	Bijdrage aan agentschappen	11.898	0	10	41	119	160	12.068
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS (Caribisch Nederland)</i>	11.850	0	0	41	119	160	12.010
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	48	0	- 13	0	0	0	35
	- <i>waarvan bijdrage aan KNMI</i>	0	0	23	0	0	0	23
17.01.05	Bijdrage aan internationale organisaties	1.180	0	0	0	0	0	1.180
Ontvangsten		33.109	0	240	62	120	182	33.531

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 2,5 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere uitgaven op het Project Geluidsisolatie Schiphol (GIS), zie de toelichting bij artikelonderdeel 17.01 Luchtvaart.

17.01 Luchtvaart

Opdrachten GIS

Bij het Project Geluidsisolatie Schiphol (GIS) is er sprake van € 3,5 miljoen lagere uitgaven. Dit wordt met name veroorzaakt door een lager aantal ingediende claims bij het Schadeschap Schiphol. Daarnaast zijn er minder woningen aangekocht dan verwacht op het onderdeel Aankoop en sloop van woningen binnen de veiligheid- en geluidsluopzones, zoals vastgesteld in het Luchthavenindingsbesluit Schiphol.

Artikel 18 Scheepvaart en havens

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

18	Scheepvaart en Havens	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		4.707	0	29.386	- 21	- 834	- 855	33.238
Uitgaven:		4.732	0	8.436	- 21	- 684	- 705	12.463
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		70%						100%

18	Scheepvaart en Havens	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
18.01	Scheepvaart en havens	4.732	0	8.436	- 21	- 684	- 705	12.463
18.01.01	Opdrachten	2.324	0	6.219	- 25	- 622	- 647	7.896
	- Topsector logistiek	0	0	6.731	0	- 400	- 400	6.331
	- Overige opdrachten	2.324	0	- 512	- 25	- 222	- 247	1.565
18.01.02	Subsidies	0	0	2.275	0	- 75	- 75	2.200
	- Topsector logistiek	0	0	1.750	0	0	0	1.750
	- Overige opdrachten	0	0	525	0	- 75	- 75	450
18.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.404	0	- 138	4	13	17	1.283
	- waarvan bijdrage aan RWS	1.404	0	- 138	4	13	17	1.283
18.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	1.004	0	80	0	0	0	1.084
	Ontvangsten	0	0	141	- 141	0	- 141	0

18.01 Scheepvaart en havens

Topsector Logistiek

Binnen het programma Neutraal Logistiek Informatieplatform (NLIP), onderdeel van de Topsector Logistiek, komt een opdracht dit jaar nog niet tot uitvoering.

Artikel 19 Klimaat

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		55.891	0	2.434	12.467	- 26.814	- 14.347	43.978
Uitgaven:		59.915	0	10.990	13.507	186	13.693	84.598
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		80%						100%
19.01	Klimaat	25.124	0	- 9.414	4.499	1.468	5.967	21.677
19.01.01	Opdrachten	9.032	0	- 7.283	941	850	1.791	3.540
19.01.02	Subsidies	5.300	0	- 2.590	1.389	550	1.939	4.649
19.01.03	Bijdrage aan agentschappen	10.792	0	459	2.169	68	2.237	13.488
	- Waarvan bijdrage aan KNMI	218	0	432	2	64	66	716
	- Waarvan bijdrage aan RWS	3.391	0	0	2.131	0	2.131	5.522
	- Waarvan bijdrage aan Nea	7.183	0	27	36	4	40	7.250
19.02	Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking	34.791	0	20.404	9.008	- 1.282	7.726	62.921
19.02.01	Opdrachten	8.204	0	2.157	2.274	- 1.699	575	10.936
	- Uitvoering CDM	0	0	6.900	0	- 1.200	- 1.200	5.700
	- Interreg	2.783	0	- 455	363	- 730	- 367	1.961
	- Overige opdrachten	5.421	0	- 4.288	1.911	231	2.142	3.275
19.02.02	Subsidies	0	0	0	1.000	- 25	975	975
	- Interreg	0	0	0	1.000	- 25	975	975
19.02.03	Bijdrage aan agentschappen	23.913	0	17.127	5.734	- 58	5.676	46.716
	- waarvan bijdrage aan RIVM	23.509	0	7.709	4.035	- 4	4.031	35.249
	- waarvan bijdrage aan RWS	402	0	0	- 48	- 35	- 83	319
	- waarvan bijdrage aan RVO	2	0	9.418	1.747	- 19	1.728	11.148
19.02.05	Bijdrage aan internationale organisaties	2.674	0	1.120	0	500	500	4.294

19	Klimaat	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Ontvangsten		168.000	0	0	0	0	0	168.000

Verplichtingen

Met ingang van 2016 worden de opdrachten aan alle agentschappen op dezelfde wijze vastgelegd, namelijk in het jaar waarop de opdracht betrekking heeft. In de raming van het verplichtingenbudget 2015 was ten aanzien van de opdracht 2016 aan het RIVM nog voorzien dat deze in 2015 zou worden vastgelegd. Gelet op het voorgaande wordt deze opdracht in 2016 vastgelegd, waardoor het verplichtingenbudget 2015 vrijvalt en kan worden afgeboekt.

19.01 Klimaat

Opdrachten Klimaat

Het betreft hier voornamelijk hogere uitgaven in verband met COP21 UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) en de uitvoering van de Klimaatagenda/SER-energieakkoord

Subsidies Klimaat

Op het subsidiebudget voor Klimaat zijn er hogere uitgaven (€ 0,6 miljoen), als gevolg van de afwikkeling van de in 2010 toegekende subsidies voor het innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden.

19.02 Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking

Uitvoering Clean Development Mechanism (CDM)

Bij de 1^e suppletoire begroting 2015 is vanuit de HGIS-middelen lenM voor de afhandeling van een in Panama aangespannen arbitragezaak gecompenseerd. De kosten van de arbitragezaak zijn lager uitgevallen dan verwacht. Het overschot van € 1,2 miljoen wordt teruggeboekt naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

INTERREG

De uitgaven voor INTERREG zijn als gevolg van vertraging in de uitvoering lager uitgevallen dan verwacht.

Artikel 20 Lucht en geluid

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

20	Lucht en Geluid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		25.638	0	9.783	- 3.630	- 2.476	- 6.106	29.315
Uitgaven:		36.450	0	- 24	- 3.630	- 526	- 4.156	32.270
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		92%						100%
20.01	Luchtkwaliteit en tegengaan geluidshinder	36.450	0	- 24	- 3.630	- 526	- 4.156	32.270
20.01.01	Opdrachten	7.328	0	- 1.333	- 1.022	1.400	378	6.373
	- Verkeersemissies	3.802	0	- 1.370	- 605	900	295	2.727
	- Geluid- en luchtsanering	3.526	0	37	- 417	500	83	3.646
20.01.02	Subsidies	2.000	0	2.262	- 1.323	1.050	- 273	3.989
	- Euro 6 en Euro-VI	2.000	0	2.262	- 1.323	1.050	- 273	3.989
20.01.03	Bijdrage aan agentschappen	1.057	0	0	1.396	24	1.420	2.477
	- waarvan bijdrage aan RWS	1.057	0	0	1.396	24	1.420	2.477
20.01.04	Bijdrage aan medeoverheden	25.191	0	- 1.400	- 2.681	- 3.000	- 5.681	18.110
	- NSL	1.250	0	- 1.250	0	0	0	0
	- Wegverkeerslawaaai	23.941	0	- 150	- 2.700	- 3.000	- 5.700	18.091
	- Overige bijdrage medeoverheden	0	0	0	19	0	19	19
20.01.07	Bekostiging	874	0	447	0	0	0	1.321
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

20.01 Luchtkwaliteit en tegengaan geluidshinder

Verkeersemissies

De ophoging van het opdrachtenbudget voor uitvoering verkeersemissies betreft een correctieboeking. Bij de 1^e suppletoire begroting 2015 en de Ontwerpbegroting 2016 zijn per abuis te veel middelen afgeboekt. Dit wordt met een ophoging van € 0,9 miljoen gecorrigeerd.

Euro-6 subsidieregeling

De hogere uitgaven op de subsidieregeling Euro 6 (taxi's en bestelwagens) worden veroorzaakt door een nabetaling aan het RVO.

Wegverkeerslawaaai

Door een aanpassing van de programmering zijn de bijdragen aan provincies en gemeenten voor het uitvoeren van de saneringsmaatregelen in het kader van geluidhinder lager dan oorspronkelijk begroot.

Artikel 21 Duurzaamheid

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

21	Duurzaamheid	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		19.262	1.000	724	2.795	- 3.913	- 1.118	19.868
Uitgaven:		20.493	1.000	- 2.135	3.150	- 3.913	- 763	18.595
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		85%						100%
21.04	Duurzaamheidsinstrumentarium	1.787	0	- 336	35	2	37	1.488
21.04.01	Opdrachten	1.593	0	- 336	41	0	41	1.298
21.04.03	Bijdrage aan agentschappen	194	0	0	- 6	2	- 4	190
	- waarvan bijdrage aan RWS	194	0	0	- 6	0	- 6	188
21.05	Duurzame Productketens	15.399	1.000	- 1.054	1.863	- 2.838	- 975	14.370
21.05.01	Opdrachten	12.279	1.000	- 1.702	- 3.441	- 2.586	- 6.027	5.550
21.05.02	Subsidies	520	0	648	433	0	433	1.601
21.05.03	Bijdrage aan agentschappen	2.600	0	0	4.871	- 252	4.619	7.219
	- waarvan bijdrage aan RWS	2.600	0	0	4.871	- 252	4.619	7.219
21.06	Natuurlijk kapitaal	3.307	0	- 745	1.252	- 1.077	175	2.737
21.06.01	Opdrachten	2.079	0	- 386	- 86	- 1.229	- 1.315	378
21.06.02	Subsidies	359	0	- 359	0	130	130	130
21.06.03	Bijdrage aan agentschappen	869	0	0	1.338	22	1.360	2.229
	- waarvan bijdrage aan RWS	869	0	0	1.338	0	1.338	2.207
21.06.04	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen

De verlaging van het beschikbare bedrag verplichtingen vloeit voort uit diverse overboekingen naar andere ministeries en het Provinciefonds, zie ook de toelichtingen bij artikelonderdeel 21.05 Duurzame Productketens en artikelonderdeel 21.06 Natuurlijk kapitaal.

21.05 Duurzame Productketens

Amendement Cegerek en Dijkstra

De verlaging van het uitgavenbudget betreft voornamelijk de uitvoering van het amendement Cegerek en Dijkstra (Kamerstukken II, 2014-2015, 34 000, nr. 49) in het kader van de cofinanciering opruiming drugsdumpingen (€ 1,0 miljoen). Hiermee kunnen dumpingen van drugsafval worden opgeruimd. Er wordt ook € 0,2 miljoen overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds.

RVO

Er zijn middelen overgeheveld naar artikelonderdeel 19.02 Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking voor een opdracht aan RVO in het kader van Duurzame productketens (€ 0,6 miljoen).

21.06 Natuurlijk kapitaal

Overboeking naar EZ ten behoeve van Ctgb

Voor de werkzaamheden van de College ter beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) wordt € 0,6 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van Economische Zaken vanuit het opdrachtenbudget Natuurlijk Kapitaal. Daarnaast wordt door herprioritering middelen overgebracht naar artikelonderdeel 13.05 Eenvoudig Beter.

Artikel 22 Externe veiligheid en risico's

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

22	Externe veiligheid en risico's	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supple- toire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supple- toire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		42.203	- 1.000	9.952	- 15.766	3.689	- 12.077	39.078
Uitgaven:		43.846	- 1.000	5.023	- 16.215	- 1.211	- 17.426	30.443
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		94%						88%
22.01	Veiligheid chemische stoffen	10.597	0	523	5	914	919	12.039
22.01.01	Opdrachten	7.483	0	- 3.448	- 1.904	2.017	113	4.148
	- <i>Veiligheid en gezondheid</i>	2.182	0	- 1.547	250	1.342	1.592	2.227
	- <i>Overige opdrachten</i>	5.301	0	- 1.901	- 2.154	675	- 1.479	1.921
22.01.02	Subsidies	2.469	0	3.971	0	- 1.129	- 1.129	5.311
	- <i>NANoREG</i>	2.369	3.796	3.796	0	- 1.129	- 1.129	5.036
	- <i>Overige subsidies</i>	100	175	175	0	0	0	275
22.01.03	Bijdrage aan agentschappen	645	0	0	1.909	26	1.935	2.580
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	645	0	0	1.909	26	1.935	2.580
22.01.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0	0
22.02	Veiligheid GGO's	2.910	0	- 231	0	- 1.000	- 1.000	1.679
22.02.01	Opdrachten	2.910	0	- 231	0	- 1.000	- 1.000	1.679
22.02.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0	0
22.03	Externe veiligheid inrichtingen en transport	30.339	- 1.000	4.731	- 16.220	- 1.125	- 17.345	16.725
22.03.01	Opdrachten	24.053	- 1.000	- 2.031	- 19.913	1.925	- 17.988	3.034
	- <i>Programma omgevingsveiligheid</i>	19.000	- 1.000	- 289	- 17.541	200	- 17.341	370
	- <i>Uitvoering veiligheid inrichtingen en basisnetten</i>	3.083	0	- 742	- 2.372	2.000	- 372	1.969
	- <i>Overige opdrachten</i>	1.970	0	- 1.000	0	- 275	- 275	695
22.03.02	Subsidies	524	0	3.057	2.525	- 1.700	825	4.406
22.03.03	Bijdrage aan agentschappen	2.762	0	0	1.297	0	1.297	4.059
	- <i>waarvan bijdrage aan RWS</i>	2.762	0	0	1.297	0	1.297	4.059
22.03.04	Bijdragen aan medeoverheden	0	0	6.177	- 135	- 1.350	- 1.485	4.692
	- <i>Bijdragen asbestsanering</i>	0	0	6.177	- 210	- 1.350	- 1.560	4.617
	- <i>Bijdragen programma Externe Veiligheid</i>	0	0	0	75	0	75	75
22.03.05	Bijdragen aan internationale organisaties	0	0	0	0	0	0	0
22.03.09	Inkomensoverdracht	3.000	0	- 2.472	6	0	6	534
Ontvangsten		2.719	0	10.203	0	- 1.129	0	11.793

Verplichtingen

De hogere verplichtingen hebben met name te maken met het in 2015 vastleggen van de verplichting voor een meerjarig onderzoeksprogramma Biotechnologie (2016-2019).

22.01 Veiligheid chemische stoffen

Veiligheid en gezondheid

De verhoging van de uitgaven wordt met name veroorzaakt doordat in 2015 op een aantal langlopende projecten meer is betaald dan oorspronkelijk geraamd.

NANoREG

Bij de raming van het budget was rekening gehouden met een bijdrage van de Europese Commissie (EC) voor de coördinatie van het EU-programma NANoREG uit het zevende kaderprogramma voor onderzoek van de EC van € 4,7 miljoen. Deze is in 2015 niet volledig opgevraagd. Zowel de ontvangsten- als de uitgavenraming worden doorgeschoven naar 2016.

22.02 Veiligheid GGO's

Onderzoeksprogramma Biotechnologie

De verlaging van het uitgavenbudget wordt veroorzaakt door vertraging bij het opstarten van het meerjarig onderzoeksprogramma Biotechnologie. De verplichtingen worden in 2015 vastgelegd.

22.03 Externe veiligheid inrichtingen en transport

Uitvoering veiligheid inrichtingen en basisnet

Met ingang van 2016 worden de werkzaamheden in het kader van de WABO vergunningverleningen Defensie-inrichtingen door DCMR overgedragen aan de ILT. Voor de afrondende werkzaamheden zijn dit jaar meer middelen nodig dan voorzien.

Subsidies inrichtingen en transport

De verlaging van dit budget heeft te maken door een vertraging met het aangaan van veiligheidscoalities, zogenoemde safety deals.

Ontvangsten

De verlaging van de ontvangsten heeft te maken met de hierboven vermelde verlaging van het uitgavenbudget in het kader van het programma NANoReg.

Artikel 23 Meteorologie, seismologie en aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletore begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

23	Meteorologie, seismologie en aardobservatie	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting	Mutaties 2e suppletore begroting:		Mutaties 2e suppletore begroting	Stand 2e suppletore begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		40.781	0	165	- 1.648	2.602	954	41.900
Uitgaven:		39.914	0	165	- 1.648	2.602	954	41.033
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		100%						100%

23	Meteorologie, seismologie en aardobservatie	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
23.01	Meteorologie en seismologie	22.913	0	165	3.147	2.602	5.749	28.827
23.01.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	22.046	0	0	3.147	2.602	5.749	27.795
	– Meteorologie	21.553	0	0	3.141	2.598	5.739	27.292
	– Seismologie	493	0	0	6	4	10	503
23.01.04	Bijdrage aan internationale organisaties	867	0	165	0	0	0	1.032
	– Contributie WMO (HGIS)	867	0	165	0	0	0	1.032
23.02	Aardobservatie	17.001	0	0	- 4.795	0	- 4.795	12.206
23.02.03	Bijdrage aan het agentschap KNMI	17.001	0	0	- 4.795	0	- 4.795	12.206
	– Aardobservatie	17.001	0	0	- 4.795	0	- 4.795	12.206
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn een weerspiegeling van de onderstaande toegelichte kasmutaties.

23.01 Meteorologie, seismologie en aardobservatie

Aan het KNMI zijn aanvullende middelen toegekend vanwege de hogere contributie aan het European Centre for Medium range Weather Forecast (ECMWF) veroorzaakt door koersverschillen (€ 0,4 miljoen). Daarnaast ontvangt het KNMI een bijdrage van € 0,6 miljoen voor de instandhouding van de meetmast Cabauw in 2015 zoals toegezegd aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 793, nr. 111). Tenslotte zijn aanvullende middelen toegekend voor de aanpassing/nieuwbouw van applicaties in het kader van meteorologische dienstverlening op de BES-eilanden (€ 0,7 miljoen) en vanwege de teruggave van het Rijksvastgoedbedrijf (€ 0,7 miljoen) zoals gemeld in de leeswijzer.

Artikel 24 Handhaving en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

24	Handhaving en toezicht	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		110.047	0	- 2.933	9.219	2.718	11.937	119.051
Uitgaven:		110.047	0	- 2.933	9.219	2.718	11.937	119.051
<i>Waarvan juridisch verplicht:</i>		100%						94%
24.01	Handhaving en toezicht	110.047	0	- 2.933	9.219	2.718	11.937	119.051
24.01.03	Bijdrage aan het agentschap ILT	110.047	0	- 2.933	9.219	2.718	11.937	119.051
	– Risicovolle bedrijven	9.990	0	- 3.812	20.383	1.145	21.528	27.706
	– Rail en wegvervoer	24.286	0	343	- 273	335	62	24.691
	– Scheepvaart	14.892	0	- 36	7.894	313	8.207	23.063
	– Luchtvaart	12.957	0	- 34	5.983	260	6.243	19.166
	– Risicovolle stoffen en producten	33.131	0	129	- 33.260	0	- 33.260	0

24	Handhaving en toezicht	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
	– Water, bodem, bouwen	14.791	0	477	8.492	665	9.157	24.425
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 25 Brede Doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

25	Brede doeluitkering	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
	Verplichtingen	1.807.451	0	0	6.185	0	6.185	1.813.636
	Uitgaven: <i>Waarvan juridisch verplicht:</i>	1.782.405 100%	0	91.001	6.185	0	6.185	1.879.591 100%
25.01	Brede doeluitkering	1.782.405	0	91.001	6.185	0	6.185	1.879.591
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

Artikel 26 Bijdrage investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

26	Bijdrage investeringsfondsen	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting:		Mutaties 2e suppletoire begroting	Stand 2e suppletoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
	Verplichtingen	6.453.944	0	- 405.136	- 169.789	- 5.866	- 175.655	5.873.153
	Uitgaven:	6.453.944	0	- 405.136	- 169.789	- 5.866	- 175.655	5.873.153
26.01	Bijdrage aan het Infrastructuurfonds	5.329.360	0	- 330.527	- 175.128	- 3.708	- 178.836	4.819.997
26.02	Bijdrage aan het Delta-fonds	1.124.584	0	- 74.609	5.339	- 2.158	3.181	1.053.156
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn een weerspiegeling van de onderstaande toegelichte kasmutaties.

26.01 Bijdrage aan het Infrastructuurfonds

De bijdrage vanuit Hoofdstuk XII aan het Infrastructuurfonds wordt per saldo met € 3,7 miljoen verlaagd. De voeding wordt verlaagd als gevolg van overboekingen naar het BTW-compensatiefonds voor de A12 Parallelstructuur Gouwe (€ 5,0 miljoen), de A76 Aansluiting Nuth (€ 4,7 miljoen) en diversen (€ 6,6 miljoen). Hier tegenover staat een verhoging van de voeding als gevolg van de tariefverlaging RVB (€ 7,6 miljoen) en het CAO akkoord (€ 5,0 miljoen).

BTW-compensatiefonds: A12/A20 Parallelstructuur Gouwe

Voor het project A12/A20 Parallelstructuur Gouwe wordt € 5,0 miljoen overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds.

BTW-compensatiefonds: A76 Aansluiting Nuth

Voor het project A76 Aansluiting Nuth wordt € 4,7 miljoen overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds.

Diversen

Deze post bevat mutaties van geringe omvang. Het betreft hier overboekingen van en naar de begroting Hoofdstuk XII, overige overboekingen naar het Provinciefonds, Gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds, en bijdragen van departementen.

Tariefverlaging RVB

Van de totale teruggave door het Rijksvastgoedbedrijf, als gevolg van een doorgevoerde tariefsverlaging 2015, heeft € 7,6 miljoen betrekking op huisvestingskosten van RWS.

CAO akkoord

Tussen Minister Blok voor Wonen en Rijksdienst en de vertegenwoordigers van de vakbonden, is een CAO-akkoord gesloten voor rijksambtenaren. Onderdeel hiervan is een eenmalige uitkering van € 500 bruto in 2015. Voor lenM betreft dit € 11,6 miljoen om uitvoering te geven aan dit loonakkoord. Hiervan wordt € 1,7 miljoen binnen de lenM begroting zelf gereserveerd en wordt er € 9,8 miljoen overgeboekt vanuit het Ministerie van Financiën naar lenM. Daarnaast wordt er € 1,9 miljoen doorgeschoven naar 2016, omdat een deel van de aan de uitkering gekoppelde pensioenlasten van het loonakkoord in 2016 blijkt te vallen. De verdeling van de eenmalige uitkering binnen lenM loopt via Hoofdstuk XII artikel 99 Nominaal en onvoorzien en wordt bij Tweede suppletoire begroting verdeeld over Hoofdstuk XII (€ 3,6 miljoen), het Infrastructuurfonds (€ 5,0 miljoen) en het Deltafonds (€ 1,1 miljoen).

26.02 Bijdrage aan het Deltafonds

Dit artikelonderdeel wordt bij Najaarsnota met € 2,2 miljoen verlaagd met name in verband met een tweetal overboekingen naar het Provinciefonds en een verhoging met € 1,1 miljoen in verband met het loonakkoord.

Provinciefonds: Ooijen Wanssum

Een bedrag van € 2,7 miljoen wordt overgeboekt naar het Provinciefonds en betreft de bijdrage van het Rijk in de proceskosten Ooijen Wanssum.

Provinciefonds: zoetwatermaatregelen

Voor het jaar 2015 wordt via het Provinciefonds € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de zoetwatermaatregelen uit het Deltaplan Zoetwater.

CAO-akkoord

Tussen Minister Blok voor Wonen en Rijksdienst en de vertegenwoordigers van de vakbonden, is een CAO-akkoord gesloten voor rijksambtenaren. Onderdeel hiervan is een eenmalige uitkering van € 500 bruto in 2015. Voor lenM betreft dit € 11,6 miljoen om uitvoering te geven aan dit loonakkoord. Hiervan wordt € 1,7 miljoen binnen de lenM begroting zelf gereserveerd en wordt er € 9,8 miljoen overgeboekt vanuit het Ministerie van Financiën naar lenM. Daarnaast wordt er € 1,9 miljoen doorgeschoven naar 2016, omdat een deel van de aan de uitkering gekoppelde pensioenlasten van het loonakkoord in 2016 blijkt te vallen. De verdeling van de eenmalige uitkering binnen lenM loopt via Hoofdstuk XII artikel 99 Nominaal en onvoorzien en wordt bij Tweede supplettoire begroting verdeeld over Hoofdstuk XII (€ 3,6 miljoen), het Infrastructuurfonds (€ 5,0 miljoen) en het Deltafonds (€ 1,1 miljoen).

2.3 De niet-beleidsartikelen

Artikel 97 Algemeen departement

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

97	Algemeen departement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		45.168	0	3.789	3.706	2.051	5.757	54.714
Uitgaven:		45.445	0	1.359	4.706	- 874	3.832	50.636
97.01	lenM-brede programmamiddelen	45.445	0	1.359	4.706	- 874	3.832	50.636
97.01.01	Opdrachten	23.213	0	359	8.699	- 715	7.984	31.556
	– Onderzoeken ANVS	0	0	0	4.032	- 178	3.854	3.854
	– Overige opdrachten	23.213	0	359	4.667	- 537	4.130	27.702
97.01.02	Subsidies	250	0	1.000	0	0	0	1.250
97.01.03	Bijdrage aan agentschappen	16.605	0	0	- 4.012	7	- 4.005	12.600
	– waarvan bijdrage aan KNMI	0	0	0	0	0	0	0
	– waarvan bijdrage aan ILT	16.000	0	0	- 4.014	0	- 4.014	11.986
	– waarvan bijdrage aan RWS	605	0	0	2	7	9	614
97.01.06	Bijdrage aan ZBO en RWT	5.377	0	0	19	- 166	- 147	5.230
	Ontvangsten	3.373	0	- 1.100	1.109	- 871	238	2.511

Ontvangsten

In de begroting van lenM is een structurele ontvangstenreeks opgenomen waar geen ontvangsten op binnen komen. Vermoedelijk is dit ontstaan bij conversies tijdens de fusie van VenW en VROM tot lenM. Het betreft een tekort van € 0,9 miljoen in 2015 en verder. Dit betreft de afboeking van de onbekende ontvangsten voor het jaar 2015.

Artikel 98 Apparaat van het Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

98	Apparaat van het kerndepartement	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		296.110	0	25.177	5.898	1.872	7.770	329.057
Uitgaven:		300.273	0	28.323	3.323	- 2.664	659	329.255
98.01	Personele uitgaven	207.452	0	19.865	- 1.294	- 3.817	- 5.111	222.206
	- waarvan eigen personeel	184.953	0	17.022	- 3.252	- 2.902	- 6.154	195.821
	- waarvan externe inhuur	11.317	0	2.786	1.919	- 215	1.704	15.807
	- waarvan postactieven	11.182	0	57	39	- 700	- 661	10.578
98.02	Materiele uitgaven	92.821	0	8.458	4.617	1.153	5.770	107.049
	- waarvan regulier materieel	30.261	0	6.775	- 413	- 12.236	- 12.649	24.387
	- waarvan ICT	32.065	0	654	2.828	- 12.303	- 9.475	23.244
	- waarvan bijdrage aan SSO's	30.495	0	1.029	2.202	25.692	27.894	59.418
Ontvangsten		2.434	0	10.991	6.226	15.797	22.023	35.448

98.01 Personele uitgaven

De lagere kosten op personele uitgaven (€ 3,8 miljoen) worden overwegend veroorzaakt door opgelopen vertraging bij de vacaturevervulling bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS), lagere kosten van de instroom van fte's voor de Lange Termijn Spooragenda (LTSA) bij OVS en de gevolgen van versnelde invulling van de taakstelling.

98.02 Materiële uitgaven

De lagere reguliere materiële uitgaven zijn voor een groot deel het gevolg van de versnelde realisatie van de taakstelling (€ 7,4 miljoen) en een opgelopen vertraging bij de ontwikkeling/vervanging van een nieuw systeem voor de geïntegreerde begrotingsadministratie. Daarnaast blijft de uitvoering van het sociaal akkoord voor het aantrekken van arbeidsbeperkten achter op de planning (€ 2,2 miljoen). Verder vindt een overboeking plaats aan het Expertise Centrum Organisatie & Personeel (€ 1,3 miljoen) en is er een herverdeling van kosten naar ICT (€ 1,3 miljoen).

De lagere uitgaven ICT zijn hoofdzakelijk het gevolg van een overheveling van de bijdrage naar de Rijksbrede SSO's SSC-ICT (€ 16 miljoen).

De hogere bijdrage aan SSO's zijn voornamelijk het gevolg van de overgeboekte bijdrage ten behoeve van SSC-ICT (€ 16 miljoen) en de, op verzoek van BZK (Rijksvastgoedbedrijf), versnelde aflossing van de egalisatieschuld (€ 7,5 miljoen). Daarnaast zal een deel van de verrekening van de kosten voor dienstverlening aan agentschappen naar verwachting niet meer in 2015 tot verrekening komen (€ 2 miljoen).

Ontvangsten

De hogere ontvangsten zijn voornamelijk het gevolg van de teruggave van het voordeel van de tariefsverlaging en betaling van een openstaande vordering uit 2010 door het Rijksvastgoedbedrijf (€ 13,4 miljoen). Daarnaast is bij PBL sprake van extra ontvangsten uit hoofde van

detacheringen PBL-personeel en EU-onderzoekopdrachten. Bij ANVS zijn vergoedingen ontvangen in het kader van de Kernenergiewet. De budgetverantwoordelijkheid hiervan ligt bij het Ministerie van Economische Zaken. De ontvangsten worden in 2015 verrekend met het Ministerie van Economische Zaken.

Artikel 99 Nominaal en Onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid: Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen in x € 1.000)

99	Nominaal en onvoorzien	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting:		Mutaties 2e supplettoire begroting	Stand 2e supplettoire begroting
					Milj.nota	Najaarsnota		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)=(1) t/m (5)
Verplichtingen		8.593	0	55.493	- 64.086	0	- 64.086	0
Uitgaven:		8.593	0	55.493	- 64.086	0	- 64.086	0
	Nominaal en onvoorzien	8.593	0	55.493	- 64.086	0	- 64.086	0
	Ontvangsten	0	0	1.388	- 1.388	0	- 1.388	0

De wijzigingen bij Najaarsnota binnen dit artikel zijn kleiner dan de gehanteerde norm en worden daarom niet uiteengezet (zie de leeswijzer).

2.4 De agentschappen

Conform de Rijksbegrotingvoorschriften worden hieronder de exploitatie- en kasstroomoverzichten opgenomen van agentschappen waarbij sprake is van cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of cumulatieve mutaties (in totaal) groter dan € 20 mln. ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting.

Rijkswaterstaat

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat. Tweede supplettoire begroting 2015 (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	(4)= (1) +(2)+(3)
Totaal	Oorspronkelijk Vastgestelde begroting	Mutaties (+of-) 1e supplettoire begroting	Mutaties (+of-) 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten				
Omzet lenM	2.119.836	- 21.892	102.585	2.200.529
Omzet nutv werkzaamheden		276.318	- 187.000	89.318
Omzet overige departementen	29.718		- 885	28.833
Omzet derden	136.886		- 5.416	131.470
Rentebaten	800			800
Bijzondere baten	10.000		- 7.000	3.000
Totaal baten	2.297.240	254.426	- 97.716	2.453.950
Lasten				
Apparaatskosten	965.478	11.666	30.889	1.008.033
- Personele kosten	725.185	8.743	15.169	749.097
* waarvan eigen personeel	673.243	8.743	9.611	691.597
* waarvan externe inhuur	51.942		4.058	56.000
* waarvan overige P-kosten			1.500	1.500
- Materiële kosten	240.293	2.923	15.720	258.936
* waarvan apparaat ICT	45.000			45.000
* waarvan bijdrage aan SSO's	56.000			56.000
* waarvan overige M-kosten				
Onderhoud	1.274.039	242.760	- 128.605	1.388.194
Rentelasten	8.748			8.748
Afschrijvingskosten	39.975			39.975

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	(4)= (1) +(2)+(3)
Totaal	Oorspronkelijk Vastgestelde begroting	Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	Mutaties (+of-) 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd
- materieel	38.000			38.000
* waarvan apparaat ICT	6.000			6.000
- immaterieel	1.975			1.975
Overige lasten				
- dotaties voorzieningen				
- bijzondere lasten				
Totaal lasten	2.288.240	254.426	- 97.716	2.444.950
<i>Saldo van baten en lasten</i>	9.000			9.000
Dotatie aan reserve Rijksrederij Te verdelen resultaat	- 9.000			- 9.000

Toelichting

Baten

Omzet lenM

De hogere omzet van lenM wordt met name veroorzaakt door aanvullende bijdragen Search-and-Rescue-activiteiten, Basis ICT en Cyber Security, Beter Geïnfomeerd op de weg en de Nationale Databank Wegverkeersgegevens, zoals gemeld in de Ontwerpbegroting 2016.

Omzet Nog uit te voeren werkzaamheden

De huidige verwachting is dat onderhoudswerkzaamheden die gepland waren in 2015, waarschijnlijk in 2016 worden afgerond. Hierdoor schuiven de opbrengsten ook door naar 2016.

In 2015 is een (vervolg)opdracht verleend aan Studio Roosegaarde voor het uitwerken van een ontwerp voor de Afsluitdijk als Icoon. Ook start naar verwachting eind 2015 de marktbenadering voor de doorontwikkeling en realisatie van dit ontwerp. Hiervoor is budget van ruim € 0,8 miljoen voorgefinancierd vanuit de post nog uit te voeren werkzaamheden.

Omzet derden

De prognose is negatief bijgesteld met name door lagere opbrengsten schaderijden/varen dan verwacht.

Bijzondere baten

Op basis van de realisatie van de afgelopen jaren is de raming van bijzondere baten neerwaarts bijgesteld.

Lasten

Personele kosten

De hogere personele kosten worden onder meer veroorzaakt door de verhoging van de salarissen in de tweede helft van 2015.

Materiële kosten

De hogere materiële kosten worden onder meer veroorzaakt door hogere materiële kosten voor de Nationale Bewegwijzeringsdienst. Deze kosten worden gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Onderhoud

Deze mutatie wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderhoudswerkzaamheden die gepland waren in 2015, maar waarschijnlijk in 2016 worden afgerond.

Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	Mutaties (+of-) 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2015	222.713	259.082		481.795
2. Totaal operationele kasstroom	17.748	- 276.318	187.000	- 71.570
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 50.500	- 2.700	9.200	- 44.000
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			2.000	2.000
3. Totaal investeringskasstroom	- 50.500	- 2.700	11.200	- 42.000
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)				
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	7.300			7.300
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 40.000		- 4.000	- 44.000
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	50.500	2.700	- 23.200	30.000
4. Totaal financieringskasstroom	17.800	2.700	- 27.200	- 6.700
5. Rekening-courant RHB 31 december 2015 (=1+2+3+4)	207.761	- 17.236	171.000	361.525

Toelichting

Operationele kasstroom

De hogere operationele kasstroom is het gevolg van de huidige verwachting dat onderhoudswerkzaamheden die gepland waren in 2015, waarschijnlijk in 2016 worden afgerond.

Investeringskasstroom

De lagere investeringen worden veroorzaakt door terughoudendheid in het aangaan van nieuwe investeringen.

Financieringskasstroom

De hogere aflossingen worden veroorzaakt door vervroegde aflossingen als gevolg van een stelselwijziging waardoor enkele activa niet meer worden geactiveerd. Hierdoor werd de lening hoger dan de boekwaarde van de activa.

Het beroep op de leenfaciliteit is lager als gevolg van de lagere geprognosticeerde investeringen.

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap KNMI. Tweede suppletoire begroting 2015 (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	4 = (1) + (2) + (3)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	Mutaties (+of-) 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd
Baten				
Omzet lenM	43.346	619	2.652	46.617
Omzet overige departementen	2.329		- 267	2.062
Omzet derden	18.223		1.270	19.493
Rentebaten	95		- 95	0
Bijzondere baten				
Totaal baten	63.993	619	3.560	68.172
Lasten				
Apparaatskosten	43.308	619	9.970	53.897
– Personele kosten	28.235	619	2.069	30.923
* waarvan eigen personeel	27.823	619	- 68	28.374
* waarvan externe inhuur	412		2.137	2.549
– Materiële kosten	15.073		7.901	22.974
* waarvan apparaat ICT	2.391		4.173	6.564
* waarvan bijdrage aan SSO's	3.005		- 187	2.818
* waarvan overige				
Aardobservatie	17.001		- 4.795	12.206
Rentelasten	280		- 38	242
Afschrijvingskosten	3.404		- 1.577	1.827
– materieel	3.404		- 1.577	1.827
* waarvan apparaat ICT	1.986		- 994	992
– immaterieel				
Overige lasten				
– dotaties voorzieningen				
– bijzondere lasten				
Totaal lasten	63.993	619	3.560	68.172
<i>Saldo van baten en lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Toelichting

Baten

Omzet lenM

De omzet lenM neemt toe door inzet van middelen vanuit de balans voor uitvoering van het project Deltaplan (€ 1,6 miljoen) en door het saldo van mutaties van € 1,0 miljoen.

Omzet derden

De raming van de omzet uit externe gefinancierde onderzoeksprojecten zoals de Europese Unie, universiteiten en ESA is met € 1,3 miljoen verhoogd.

Lasten

Apparaatskosten

De apparaatskosten nemen met € 9,9 miljoen toe. Dit is het gevolg van een herschikking van de kosten aardobservatie van € 2,9 miljoen onder apparaatskosten. Daarnaast zijn de afschrijvingskosten met € 1,6 miljoen verschoven naar apparaatskosten als gevolg van de uitbesteding van de

dienstverlening op het gebied van ICT aan SSC Campus. Tenslotte nemen de apparaatskosten met € 5,5 miljoen als gevolg van extra opdrachten.

Aardobservatie

De kosten voor aardobservatie zijn met € 4,8 miljoen verlaagd als gevolg van een kasschuif van € 1,9 miljoen en een budgettaire herschikking van € 2,9 miljoen waardoor zoals toegelicht in de in de verdiepingsbijlage van artikel 23 van de ontwerpbegroting lenM 2016.

Afschrijvingskosten

Door de uitbesteding van de dienstverlening op het gebied van ICT aan SSC Campus de geraamde afschrijvingskosten bij miljoenennota verlaagd met € 1,6 miljoen.

Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	4 = (1) + (2) + (3)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	Mutaties (+of-) 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2015	23.373		- 2.704	20.669
2. Totaal operationele kasstroom	3.048		- 4.885	- 1.837
3a. Totaal investeringen (-/-)	- 6.783		3.548	- 3.235
3b. Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)				
3. Totaal investeringskasstroom	- 6.783		3.548	- 3.235
4a. Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)				
4b. Eenmalige storting door het moederdepartement (+)				
4c. Aflossingen op leningen (-/-)	- 1.375		775	- 600
4d. Beroep op leenfaciliteit (+)	4.100		- 1.505	2.595
4. Totaal financieringskasstroom	2.725		- 730	1.995
5. Rekening-courant RHB 31 december 2015 (=1+2+3+4)	22.363		- 5.041	17.322

Toelichting

De daling van de operationele kasstroom betreft voornamelijk de financiering van extra kosten uit de vooruitontvangen bedragen (€ 1,6 miljoen), een verlaging als gevolg van aangepaste uitgaven en ontvangsten aardobservatie € 2,5 miljoen (waaronder kasschuif van € 1,9 miljoen). Daar tegenover staat een begrote ontvangst als gevolg van de verkoop van activa (€ 1,0 miljoen) en een vooruitontvangen bijdrage voor de financiering van Cabauw in de jaren 2016-2018 (€ 0,3 miljoen).

Daarnaast zijn de verwachte investeringsuitgaven naar beneden bijgesteld als gevolg van het overnemen van de ICT dienstverlening door SSC Campus. Daardoor is ook het beroep op de leenfaciliteit naar beneden bijgesteld.

De aflossingen zijn verlaagd omdat eind 2014 een aantal leningen versneld zijn afgelost.